

O‘quvchilarning uzluksiz ta‘lim tarbiya olishida va oilaviy hayotga tayyorlashda Buyuk allomalarimiz merosidan foydalanishning ahamiyati.

Jizzax Davlat Pedagogika Instituti. Pedagogika nazariyasi va tarixi mutaxassisligi 1- bosqich magistri Hatamova Ma‘rifat Yorqin qizi.

Annotatsiya: Maqola o‘quvchilarning ta‘lim tarbiya jarayonini tashkil etishda allomalarimiz ijodiy meroslaridan foydalanish hamda ularni hayotga tayyorlash, ularda oila tushunchasining ijobiy sifatlarini shakllantirishdagi ahamiyati haqida.

Kalit so‘zlar. Abdulla Avloniy, Sadridin Ayniy, Yusuf Hos Hojib, Ijtimoiy tarmoq, Yoshlar tarbiyasi.

Bugungi zamon o‘zgarib, tobora rivojlanib borayotgan bir davrda davlatimizda ham ilm fan, ta‘lim sohalariga juda katta etibor qaratilmoqda. Prezidentimiz tomonlaridan bugungi kunda dolzarb bo‘lgan tarbiya masalasiga qaratilgan e‘tibor nafaqat yurtboshimizni balki butun jamiyatimiz az‘zolarining muammosi desam mubolag‘a bo‘lmaydi. SHu sababdan ta‘lim tizimi va tarbiya tizimida qator ishlarni amalga oshirish bugungi kunda mamlakatimizda eng dolzarb masalalardan bo‘lmoqda. Buni birgina Xalq ta‘limi tizimida bo‘layotgan o‘zgarishlardan ham ko‘rish mumkin. Respublikamizda bugungi kunda ta‘lim fan va sport sohalariga ko‘rsatilayotgan e‘tibor ham shular jumlasidandir. Darvoqe bugun ilm fanga bo‘lgan etibor tarbiya sohasini ham chetlab o‘tmaydi. Buning zaruriy ahamiyati borligini „Uzluksiz tarbiya konsepsiyas“ining qabul qilinishi orqali ham bilish mumkin. Darhaqiqat zamon ilg‘orlashib, ilmlar yangilanib bormoqda, yangi kashfiyotlar, yo‘nalishlar, turli xil innovatsiyalar misolida ham ko‘rish mumkin.

Ammo bugungi kun axborot tezligi uni qabul qilish tezligini ham past darajada deb bo‘lmaydi. Butun dunyoda bo‘lgani kabi bizning yurtimizga ham ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar orqali turli to‘g‘ri, noto‘g‘ri ma‘lumotlar kirib kelmoqda. Ming afsuski buni barcha ham birdek yolg‘on yoki haqiqat ekanligini anglab yeta olmayabdi. Ayniqsa maktab o‘quvchilari o‘rtasida ana shunday har xil mavzular ko‘p muhokamada bo‘ladi. Yoshlarning ijtimoiy tarmoqlar orqali biror bir o‘zining qarichida

mashhur bo‘lgan odamlarning yashash tarzi, hayotiy faoliyati, atrofdagilarga munosabati aynan yoshlar ongida hayotiy faoliyatga bo‘lgan munosabatni susaytirib, ma’suliyatni his qilmaslikka, yigit qizlarda oila haqida yengil tasavvurga olib kelmoqda. Oilaning mustahkam bo‘lishi, undagi ayollik va onalik, erkaklik va otalik hislarining ma’suliyatli ekanligi, kattalarga bo‘lgan hurmat e’tibor, ota-onaga izzat ikrom ko‘rsatish haqida hatto o‘ylagisi kelmaydigan yoshlar ham bor oramizda. Ta’lim tizimini tarbiya bilan uzviylikda olib borish tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Tarbiya jarayonini ta’lim tizimi bilan bog‘lashda, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda, tarbiya darslarida Abdulla Avloniy, Forobiy, Yusuf Hos Xojib, Sadriddin Ayniy asarlaridan foydalanish, ularni hayotga tatbiq etish, yoshlar ongiga singirish yoshlarga oila, hayotning murakkab, ammo ulug‘ ekanligini anglab yetishlarida vosita bo‘lib xizmat qiladi. Tarbiya va axloqqa doir Avloniyning „Turkiy guliston yoxud axloq“, Yusuf Hos Xojibning „Qutadg‘u bilig“, Sadriddin Ayniyning „Yoshlar tarbiyasi“, Forobiyning „Fozil odamlar shahri“ asarlarida Tarbiya va ta’lim tizimini birgalikda olib borishda axloqiy, ilmiy, estetik bilimlar haqida, ularni egallash hamda hayoti davomida qo‘llash tajribalari, natijalari haqida ham bir qator ma’lumotlarni keltirib o‘tganlar. Qizlarning oila, turmush o‘rtog‘i va oilaning boshqa vakillariga munosabatlari, farzand tarbiyasi, o‘g‘il bolalarning ham er yigit oldidagi burch va majburiyatlari batafsil tushuntirilgan. Ezgulik qilish, tejamkorlik, oila va muhit boshqaruvi haqida ham yetarlicha ma’lumotlar berilgan. SHu boisdan ham ta’lim muassasalaridagi tarbiyaviy faoliyatni amalga oshirishda buyuk allomalarimizning meroslaridan foydalanish ta’lim sohasi bilan birgalikda insoniylik, tarbiya jarayonlarida ham yuksak natijalarga erishishda xizmat qiladi. Shu bilan birgalikda allomalarimizga ularning madaniy meroslariga bo‘lgan hurmat hissini ham shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Sh. Mirziyoyev., „ijtimoiy barqarorlikni ta’minlash, muqaddas dinimiz sofligini asrash-davr talabi“.
2. O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi. 2000-2005
3. Abdumurod Tilavov. Tarbiya kitobi.